

MINISTERSTWO AKTYWÓW PAŃSTWOWYCH

**RAPORT Z KONSULTACJI PUBLICZNYCH I UZGODNIENÍ
MIĘDZYRESORTOWYCH**

**PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY – KODEKS SPÓŁEK
HANDLOWYCH ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW**

Warszawa 2020

INFORMACJE O PROJEKCIE

Od momentu wejścia w życie Kodeksu spółek handlowych 15 września 2000 r. (dalej również jako: „Ksh”) rzeczywistość gospodarcza w Polsce uległa licznym przeobrażeniom i znacznie odbiega od stanu sprzed 20 lat. Aktualnie Polska jest jednym z najszybciej rozwijających się państw Unii Europejskiej oraz liderem gospodarczym pośród krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Polska coraz częściej staje się także miejscem wybieranym przez zagranicznych przedsiębiorców, którzy – korzystając ze sprzyjających warunków biznesowych – lokują w niej kapitał, w celu stworzenia przedsięwzięć biznesowych o zasięgu globalnym. Atrakcyjność krajowego systemu prawnego oraz zaplecza administracyjnego jest dostrzegana przez obiektywnych obserwatorów światowych. Systematycznie już Polska zajmuje dobre pozycje w przeprowadzanym przez Bank Światowy globalnym rankingu „Doing Business”, oceniającym państwa pod kątem stopnia przyjazności siatki regulacyjnej z perspektywy podstawowych potrzeb biznesowych.

Lata dynamicznego rozkwitu gospodarki przyniosły wiele przykładów wskazujących, że równoległe z ułatwieniami dla prowadzenia biznesu (w tym w strukturze grup spółek) prace legislacyjne powinny skupiać się również na wzmocnieniu instrumentów służących wewnętrznemu nadzorowi podmiotów prowadzących działalność ekonomiczną. Pogoń za osiągnięciem coraz wyższych wskaźników wydolności operacyjnej nie może tworzyć sytuacji potęgujących ryzyko, które będzie wymykać się wszelkim przewidzianym mechanizmom kontrolnym. Rolą ustawodawcy powinno być baczne przypatrywanie się realnym potrzebom uczestników rzeczywistości gospodarczej oraz podejmowanie działań zmierzających do zwiększania efektywności procesów związanych z zarządzaniem przedsiębiorstwami.

W pierwszej kolejności proponowana nowelizacja KSH skupia się na wprowadzeniu do polskiego prawa spółek handlowych regulacji prawnej tzw. prawa holdingowego. W pracach legislacyjnych nad Kodeksem spółek handlowych w 2000 roku przyjęto koncepcję ograniczonej (szczątkowej) regulacji prawa holdingowego w ramach tego kodeksu. Regulacja ta ograniczyła się wówczas do – uchylonego w ramach niniejszej nowelizacji – art. 7 Ksh, który odnosił się do tzw. holdingów umownych, a więc takich, w których spółka dominująca i spółka zależna zawierają między sobą umowę o zarządzanie spółką zależną przez spółkę dominującą lub umowę o odprowadzanie zysku spółki zależnej do spółki dominującej.

Wspomniana wyżej regulacja (dawnego art. 7 Ksh) nie uwzględniła natomiast unormowania kwestii prawnych dotyczących tzw. holdingów faktycznych, a więc spółek, pomiędzy którymi powstał stosunek dominacji i zależności (art. 4 § 1 pkt 4 Ksh).

W polskiej praktyce gospodarczej dominują holdingi faktyczne. Holdingi umowne należą do rzadkości, podobnie jak tzw. podatkowe grupy kapitałowe (art. 1 a ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych), stąd też regulacja grup spółek nie odpowiadała potrzebom obrotu.

Dlatego proponowana nowelizacja Ksh – przez wprowadzenie nowego Działu IV pt. "Grupy spółek" w ramach tytułu pierwszego Ksh pt. Przepisy ogólne (art. 21¹ – art. 21¹⁵ Ksh) – dotyczy zasadniczo holdingów faktycznych. Przepisy te mogą jednak znaleźć zastosowanie także do holdingów umownych, gdyż holding umowny spełnia z reguły przesłanki istnienia holdingu faktycznego. Dopuszczalność tworzenia holdingów umownych wynika też z zasady wolności umów (art. 353¹ Kc w zw. z art. 2 Ksh), co wobec braku wystarczająco ukształtowanej praktyki kontraktowej wyklucza potrzebę szczegółowej regulacji takich holdingów w ramach Kodeksu spółek handlowych.

W regulacji prywatno-prawnej prawa holdingowego, czyli w ramach Kodeksu spółek handlowych, możliwe są dwa warianty, tj. wariant pełnej regulacji – wariant pierwszy, oraz wariant braku regulacji bądź regulacji ograniczonej (szczątkowej) – wariant drugi. Mając na uwadze negatywne doświadczenia praktyczne krajów, które przyjęły wariant pierwszy (tj. pełnej regulacji prawa holdingowego), polegające na pojawieniu się nowych, dodatkowych wątpliwości prawnych w następstwie takiej regulacji, niniejsza nowelizacja Kodeksu spółek handlowych stoi na gruncie wariantu drugiego, w wersji przyjęcia ograniczonej (szczątkowej) regulacji prawnej tylko tych kwestii z zakresu funkcjonowania holdingów faktycznych, których regulacja prawna jest rzeczywiście niezbędna i wychodzi naprzeciw najważniejszym postulatom zgłaszanym przez polskich przedsiębiorców a jednocześnie nie narusza zasad systemowych prawa spółek handlowych.

Podczas dotychczasowych konsultacji ze środowiskami gospodarczymi i naukowymi zamiar szerszego niż dotychczas uregulowania przez ustawodawcę w Ksh prawa holdingowego, a w szczególności postulat uwzględniania przez organy spółki dominującej i zależnej interesu grupy spółek, został oceniony pozytywnie. Jednakże panują bardzo rozbieżne opinie co do zakresu regulacji i konkretnych rozwiązań niniejszego projektu. Z jednej strony część środowisk gospodarczych (np. niektórych przedsiębiorców reprezentujących polskie struktury holdingowe) przedkłada postulaty przyznania szerokich kompetencji organom spółki holdingowej (spółki dominującej) wobec spółek należących do grupy spółek, a z drugiej strony zgłaszane są obawy, że takie rozwiązania zagrażają interesom spółek polskich należących do grup spółek, mających centrum zarządcze (spółki dominujące) za granicą. Dotyczy to zwłaszcza spółek sektora finansowego. Podporządkowanie spółek zależnych spółkom dominującym wywołania ostry konflikt między przepisami prawa podatkowego, które przewidują sankcje z tytułu transferu zysków, zwłaszcza z tytułu naruszenia zasady zawierania umów pomiędzy spółkami powiązanymi według cen rynkowych i na takich samych warunkach jak między niezależnymi podmiotami (*arm's length principle*), a propozycjami podporządkowania spółek należących do grupy spółek nakazom spółki dominującej. Wśród ekspertów prawnych akcentuje się silnie potrzebę

zrównoważenia nowych uprawnień spółki dominującej przez uregulowanie jej odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną spółce zależnej z tytułu wydawania wiążących poleceń, a także przyznania nowych uprawnień akcjonariuszom mniejszościowym. W tym stanie rzeczy uzasadniony staje się pogląd, że nowelizacja powinna regulować, niezależnie od wskazanych wyżej kwestii szczegółowych, również klauzulę generalną uznającą, że spółki dominująca i zależna kierują się nie tylko własnym interesem, lecz również interesem grupy spółek oraz uzasadnionymi interesami wspólników (akcjonariuszy) mniejszościowych i wierzycieli spółki zależnej. Daje to z jednej strony wyraźne oparcie dla dotychczasowej praktyki grup spółek, a z drugiej strony – wzorem większości systemów prawnych państw OECD – pozwala judykaturze precyzować bliżej zakres dopuszczalnego respektowania interesów grupy spółek organom spółki dominującej i zależnej.

Proponowana nowelizacja uchyla przepisy art. 7 Ksh. Za ich uchyleniem przemawiają następujące argumenty. Po pierwsze, przepisy te w ogóle nie funkcjonowały w praktyce (były przepisami "martwymi"). Po drugie, wywoływały one istotne wątpliwości doktrynalne. Chodziło tu przede wszystkim o kwestię, czy ujawnienie w rejestrze przedsiębiorców okoliczności, że spółka dominująca nie odpowiada wobec wierzycieli za zobowiązania spółki zależnej (art. 7 § 2 Ksh – tzw. klauzule indemnifikacyjne) nie oznaczało *a contrario*, że brak takiego ujawnienia uzasadnia wspomnianą odpowiedzialność spółki dominującej. Taki wniosek nie był wprawdzie możliwy do przyjęcia z przyczyn systemowych, gdyż wyłączenia zasady z art. 151 § 4 albo z art. 301 § 5 Ksh (braku odpowiedzialności wspólnika za zobowiązania spółki kapitałowej) nie można było wyprowadzić tylko z interpretacji innego przepisu. Po trzecie, ewentualne próby nowelizacji dotychczasowej treści art. 7 Ksh napotykały na trudności związane z określeniem sankcji za naruszenie obowiązku rejestrowego, zwłaszcza z zakresu ujawniania postanowień tych umów holdingowych, które regulowały odpowiedzialność spółki dominującej względem wierzycieli spółki zależnej. Zachowanie dotychczasowej sankcji nieważności wspomnianych wyżej postanowień umowy holdingowej godziłoby w prawa osób trzecich, w sytuacji uznania tych postanowień za "*pactum in favorem tertii*". Wprowadzenie zaś innej sankcji, np. bezskuteczności względem spółki bądź sankcji za niedopełnienie obowiązku rejestrowego, było pozbawione treści normatywnej. Po czwarte, nie jest konieczne istnienie przepisów art. 7 Ksh jako podstawy dopuszczalności zawierania przez spółkę dominującą ze spółką zależną umów przewidujących zarządzanie spółką zależną przez spółkę dominującą, czy nawet umów odprowadzania zysku spółki zależnej do spółki dominującej, gdyż taką dopuszczalność można wyprowadzić z treści art. 353¹ Kc w zw. z art. 2 Ksh.

Kolejną zasadniczą częścią projektowanej nowelizacji stanowi próba zmiany sposobu myślenia o radzie nadzorczej – z pojmowania jej jako organu czysto kontrolnego w kierunku organu będącego równoprawnym partnerem zarządu, mającym dostęp do informacji oraz do realnych instrumentów nadzoru – jest istotnym krokiem w obszarze zapewnienia bezpieczeństwa spółek, jak i ich otoczenia. Działalność podmiotów realizujących określone przedsięwzięcia gospodarcze nie jest wszakże

zawieszona w próżni – zmaterializowanie się konkretnego zagrożenia związanego z ich aktywnością, najczęściej nie pozostaje bez wpływu na podmioty wchodzące z nimi w interakcje gospodarcze, czy też szersze grono interesariuszy (m.in. inwestorów, pracowników, wierzycieli itp).

Brak równowagi informacyjnej pomiędzy organami spółek oraz niewystarczające mechanizmy kontrolne przysługujące radom nadzorczym to jednakże nie jedyne problemy związane z nadzorem właścicielskim *sensu largo*, jakie narosły od czasu wprowadzenia Kodeksu spółek handlowych dwie dekady temu. Jednym z kluczowych zagadnień należących do przywołanej grupy jest określenie okresu, na jaki powoływani są członkowie organów menadżerskich, oraz terminu przez jaki pozostają oni umocowani do pełnienia funkcji. Pomimo upływu czasu oraz wzbogacającego się dorobku doktryny zagadnienia te, tj. problematyka kadencji i mandatu, w dalszym ciągu wywołują znaczące problemy w praktyce obrotu gospodarczego.

Z punktu widzenia efektywnego nadzoru, celowe jest również doprecyzowanie katalogu obowiązków członków organów oraz określenie zasad ich odpowiedzialności z tytułu podejmowanych działań lub zaniechań. Obowiązek lojalności członków organów spółek był co prawda przyjęty w doktrynie i orzecznictwie, jednak jedynie jego przejawy, w postaci zakazu konkurencji, sprzeczności interesów oraz wyłączenia prawa reprezentacji w sprawach z odwołania członków zarządu, były regulowane w Ksh.

Odpowiedzią na zmieniającą się w ostatnim czasie linię orzecniczą sądów jest również wprowadzenie zasady osądu biznesowego (*Business Judgement Rule*). Jeszcze w poprzedniej dekadzie problematyczne okazywały się sytuacje, kiedy członek zarządu spółki lub organu nadzorczego, dokonując czynności nie naruszył bezpośrednio normy prawnej, lecz wyrządził spółce szkodę. O pociągnięciu do odpowiedzialności członka organu decydowało dopiero jasne wskazanie naruszenia konkretnej normy prawnej. Orzecznictwo Sądu Najwyższego zaczęło się z czasem zmieniać, począwszy od 2014 r. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 2014 r. II CSK 627/13), kiedy zaczęto pociągać do odpowiedzialności członków organów spółki również w przypadkach, gdy nie zachowali staranności wynikającej z zawodowego charakteru ich działalności.

Z uwagi na podstawowe wartości naszego społeczeństwa, w tym idee wyrażone w obowiązującej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, tak daleko jak nie jest to absolutnie konieczne z uwagi na ochronę kolizyjnych prawnie chronionych dóbr, działalność przedsiębiorców nie powinna napotykać na ograniczenia. Idąc dalej, w odniesieniu do zasygnalizowanych wcześniej ryzyk należy oczekiwać, że w pierwszej kolejności podmioty prowadzące działalność gospodarczą będą (niekiedy dodatkowo zachęcane przez państwo) dążyły do funkcjonowania z uwzględnieniem wypracowanych samodzielnie odpowiednich mechanizmów samokontroli. Rolą ustawodawcy jest zaś tworzenie narzędzi pośród szerszej siatki normatywnej, umożliwiających opracowanie efektywnych procesów wewnętrznego nadzoru przez podmioty prywatne.

Rada nadzorcza nie ma jednego przypisanego przez ustawodawcę zadania, skorelowanego z konkretnym obszarem działalności spółki kapitałowej. Od lat występuje ona w przywołanym wyżej

akcie normatywnym jako kolegialny organ będący swoistą reprezentacją osób ponoszących ekonomiczne ryzyko funkcjonowania spółki, pozostając w modelu stałym wewnątrz przedmiotowej organizacji. Patrząc przez pryzmat kompetencji, rada nadzorcza powinna pracować jako ciało gwarantujące, że prowadzący sprawy spółki członkowie zarządu będą podejmowali wyłącznie działania zgodne z interesem spółki.

PRZEBIEG KONSULTACJI PUBLICZNYCH I UZGODNIEN MIĘDZYRESORTOWYCH

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2007 r. poz. 248), z chwilą skierowania do konsultacji publicznych i uzgodnień międzyresortowych projektu ustawy przygotowanej przez powołaną przez Wicepremiera Jacka Sasina Komisję do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego, ww. projekt został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Aktywów Państwowych.

Jednocześnie, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 z późn. zm.), projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Informacja o projekcie i rozpoczęciu konsultacji została przekazana drogą mailową licznym kancelariom prawnym, a także podmiotom, w obszarze zainteresowania których znajduje się prawo spółek. Formalnie uwagi były przyjmowane drogą pocztową i mailową na dedykowany do tego celu adres mailowy komisja@map.gov.pl, jednak w proces konsultacji publicznych włączone zostały także organizowane przez Biuro do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego szerokie konsultacje społeczne. Przeprowadzono cztery debaty online z udziałem członków zespołów eksperckich, z możliwością zadawania pytań przez oglądających, panele dyskusyjne, m.in. na Forum Ekonomicznym 2020 w Karpaczu oraz konferencję na Giełdzie Papierów Wartościowych z udziałem Pełnomocnika Rządu do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego nad Spółkami Skarbu Państwa i Sekretarza Stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych Pana Janusza Kowalskiego. Zorganizowano także spotkanie z organizacjami pracodawców i zagranicznymi izbami handlowymi w Polsce. Ponadto Biuro do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego stale monitorowało ukazujące się artykuły prasowe dotyczące proponowanych zmian w Kodeksie spółek handlowych, a także publikowane przez zainteresowanych zmianami komentarze w mediach społecznościowych (Facebook, LinkedIn). Pomimo, iż była to droga nieformalna, uzyskane w ten sposób opinie również były uwzględniane w procesie konsultacji.

Termin zgłaszania uwag do projektu był określony na dzień 19 września 2020 r. Ostatnie pismo z uwagami w ramach konsultacji publicznych wpłynęło do Biura do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego w Ministerstwie Aktywów Państwowych w dniu 19 września.

W ramach konsultacji publicznych do projektu wpłynęły stanowiska zgłoszone przez następujących 71 podmiotów:

1. Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.

2. Agenci Alior Banku
3. Andersen Tax & Legal
4. Bank Gospodarstwa Krajowego
5. BEST S.A.
6. Business Centre Club
7. Centrum Analiz Stowarzyszenia KOLIBER
8. CMS Cameron McKenna Nabarro
9. Crido Legal
10. Osoba fizyczna
11. Osoba fizyczna
12. Osoba fizyczna
13. E&Y Law
14. Energa S.A.
15. Eyzee S.A.
16. Filipiak Babicz Legal
17. Francusko-Polska Izba Gospodarcza
18. Fundacja Prawo w nauce i biznesie
19. GFKK Radcy Prawni
20. Giełda Papierów Wartościowych
21. Grabowski i Wspólnicy
22. Grupa Azoty S.A.
23. Grupa LOTOS S.A.
24. Ingenium Kancelaria
25. Izba Gospodarcza Gazownictwa
26. Kancelaria D. Dobkowski
27. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

28. Kancelaria Radcy Prawnego Marek Taciak
29. KGHM Polska Miedź
30. Konfederacja Lewiatan
31. Krajowa Izba Radców Prawnych
32. Krajowa Rada Spółdzielcza
33. Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych
34. Krzysztof Rożko i Wspólnicy
35. MCX Sp. z o.o.
36. Miasto Toruń
37. Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej
38. Ministerstwo Infrastruktury
39. Ministerstwo Klimatu
40. Ministerstwo Obrony Narodowej
41. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
42. Ministerstwo Zdrowia
43. PGE S.A.
44. PGNiG S.A.
45. PKN Orlen S.A.
46. PKO BP
47. Polska Federacja Producentów Żywności
48. Polska Grupa Zbrojeniowa
49. Polska Izba Przemysłu Chemicznego
50. Polski Holding Nieruchomości
51. Polsko-Niemiecka Izba Przemysłowo-Handlowa
52. Porozumienie Zielonogórskie. Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia
53. Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej

54. PragmatIQ Kancelaria Prawna
55. Prof. Wierzbowski & Partners
56. PwC Legal
57. Raczkowski sp. k.
58. Rządowe Centrum Legislacyjne
59. Skandynawsko-Polska Izba Gospodarcza
60. Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych
61. Stowarzyszenie Inwestorów Indywidualnych
62. Stowarzyszenie Niezależnych Członków Rad Nadzorczych
63. TAURON Polska Energia
64. Osoba fizyczna
65. Totalizator Sportowy Sp. z o.o.
66. Urząd Ochrony Danych Osobowych
67. WKB Wierciński, Kwieciński Baehr
68. Wojskowe Zakłady Motoryzacyjne S.A.
69. WPiA UMCS
70. Związek Pracodawców Kolejowych
71. Związek Pracodawców Polska Miedź

Swoje stanowiska po zakończeniu konsultacji publicznych i uzgodnień międzyresortowych przedstawiło następujących 12 podmiotów:

1. Komitet ds. Ładu Korporacyjnego GPW
2. Ministerstwo Cyfryzacji
3. Ministerstwo Finansów
4. Ministerstwo Rozwoju
5. Ministerstwo Sprawiedliwości

6. Polski Cukier S.A.
7. Urząd Regulacji Energetyki
8. Polska Izba Biegłych Rewidentów
9. Enea S.A.
10. Minister do spraw Unii Europejskiej
11. Polska Izba Ubezpieczeń
12. Prokuratoria Generalna

Spśród 83 podmiotów, które przedstawiły swoje stanowisko do projektu (biorąc pod uwagę stanowiska zgłoszone w wymaganym terminie oraz te zgłoszone po czasie), żadnych uwag nie wniosło lub wyraziły ogólne poparcie 2 następujące podmioty:

1. Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.
2. Porozumienie Zielonogórskie. Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia

INFORMACJE I OPINIE ŚRODOWISK DOTYCZĄCE REFORMY UKAZAŁY SIĘ W PONIŻSZYCH ARTYKUŁACH:

1. *IPSO Legal*
 - <https://ipsolegal.pl/nowelizacja-ksh/>
2. *Kochański & Partners*
 - <https://www.kochanski.pl/pl/rzadowy-projekt-zmian-w-kodeksie-spolek-handlowych-ksh/>
3. *Porozmawiajmy.com*
 - <http://porozmawiajmy.com/prawo-holdingowe-projekt-nowelizacji-kodeksu-spolek-handlowych/>
4. Webinarium *Francuskiej Izby Handlowej w Warszawie (Chambre de Commerce et d'Industrie France Pologne)*
 - <https://www.ccifp.pl/wydarzenia/kalendarz/e/event/komit-et-online-nowelizacja-kodeksu-spolek-handlowych.html>
5. Chabasiński Rafał, *bezprawnik.pl*
 - <https://bezprawnik.pl/zmiany-w-prawie-handlowym/>

6. Chomiuk Marcin, *rp.pl*
 - <https://www.rp.pl/Firma/309019947-Blaski-i-cienie-projektu-prawa-koncernowego-czyli-przepisy-o-grupach-spolek-w-Kodeksie-spolek-handlowych.html>
7. Chomiuk Marcin – koordynacja stanowiska ogólnego całej *Niemieckiej Izby Handlowej w Polsce (JDP Drapała & Partners)*
 - <https://ahk.pl/pl/media/aktualnosci/news-details-pl/konsultacje-publiczne-projektu-ustawy-o-zmianie-ustawy-kodeks-spolek-handlowych>
8. Domagalski Marek, *rp.pl*
 - <https://www.rp.pl/Dobra-Firma/309259954-Kidyba-Zmiany-w-ksh-zw-z-epidemia-powinny-byc-przejsciowe.html>
9. Grabowski Krzysztof, *rp.pl*
 - <https://www.rp.pl/Opinie/309239879-Krzysztof--Grabowski-Prawa-mniejszosci-to-nie-patologia.html>
10. Kaczyńska-Zielińska Marta
 - Papierowe wydanie Sieci nr 34 (403) 17-23 sierpnia 2020
11. Klimowicz Martyna, *kruczek.pl*
 - <https://kruczek.pl/nowelizacja-kodeksu-spolek-handlowych-2020/>
12. Kucharski Wojciech, Kapica Wojciech (*SMM Legal*)
 - Artykuł stanowi załącznik nr 1
13. dr Kwaśnicki Radosław (*RKKW Warszawa*)
 - <https://sip.lex.pl/komentarze-i-publicacje/artykuly/prawo-holdingowe-uwagi-do-projektu-nowelizacji-kodeksu-spolek-151122816>
14. Ludwiczak Paweł (*KRP Ludwiczak*)
 - <https://www.ludwiczak-radcprawny.pl/>
15. Majewski Piotr, Laprus Andrzej (*PwC Legal*), *prawo.pl*
 - <https://www.prawo.pl/biznes/jakie-zmiany-przewiduje-nowelizacja-kodeksu-spolek-handlowych,502280.html>
16. Nartowski Andrzej, *parkiet.com*
 - <https://www.parkiet.com/Felietony/308189994-Protokol-czarna-skrzynka-spolki.html>
17. Nartowski Andrzej, *andrzejnartowski.pl*
 - <http://www.andrzejnartowski.pl/2020/08/31/>
18. Olszewski Bartosz, *szgp.pl*
 - <http://szgp.pl/blog/grupy-spolek-projekcie-nowelizacji-ksh/>
19. Opalski Adam (*Greenberg Traurig, LLP.*)
 - <https://www.rp.pl/Rzecz-o-prawie/308189988-Adam-Opalski-Projekt-prawa-grup-spolek-czyli-skok-na-spolki-Skarbu-Panstwa.html>

20. Puk Michał (*Kancelaria Prawna Dudkowiak Kopeć Putyra*)

- <https://www.dudkowiak.pl/blog/prawo-sp%C3%B3%C5%82ek-grupa-sp%C3%B3%C5%82ek-w-%C5%9Bwietle-projektowanej-nowelizacji-kodeksu-sp%C3%B3%C5%82ek-handlowych.html>

21. Rybicki Piotr, *nadzorkorporacyjny.pl*

- <https://www.wnp.pl/finanse/reforma-nadzoru-wlascielskiego-firmy-czeka-sporo-pracy,412336.html>

22. Słowik Patryk (*Gazeta Prawna*)

- <https://biznes.gazetaprawna.pl/artykuly/1487478,prawo-holdingowe-nowelizacja-kodeksu-spolek-handlowych.html>

23. Sofuß Adam (*WNP Finanse*)

- <https://www.wnp.pl/finanse/zmiany-kodeksie-spolek-handlowych-coraz-blizej,428116.html>

24. Wesołowska Ewa (*Bankier*)

- <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Kowalski-projekt-reformy-Kodeksu-Spolek-Handlowych-w-II-pol-listopada-w-Sejmie-7991387.html>

25. PAP (*Business Insider*)

- <https://businessinsider.com.pl/firmy/reforma-kodeksu-spolek-handlowych-coraz-blizej-jest-ostateczna-wersja/gsoe26m>

26. Supnak Bartłomiej (*Inwestycje.pl*)

- <https://inwestycje.pl/gospodarka/projekt-reformy-kodeksu-spolek-handlowych-gotowy-do-dalszych-prac/>

27. Supnak Bartłomiej (*Inwestycje.pl*)

- <https://inwestycje.pl/gospodarka/map-projekt-noweli-ksh-powinien-traffic-pod-obrady-rzadu-w-polowie-xi/>

28. PAP (*dlahandlu.pl*)

- <https://www.dlahandlu.pl/detal-hurt/wiadomosci/projekt-reformy-kodeksu-spolek-handlowych-coraz-blizej-przekazania-pod-glosowanie-w-sejmie,92401.html>

29. *Money.pl*

- <https://www.money.pl/gielda/map-projekt-reformy-kodeksu-spolek-handlowych-gotowy-do-dalszych-prac-6569907505239681a.html>

30. Sąsiada Tomasz (*Money.pl*)

- <https://www.money.pl/gospodarka/reforma-kodeksu-spolek-handlowych-coraz-blizej-glosowania-w-sejmie-6569918922402496a.html>

31. *Przedsiębiorcy.eu*

- <http://przedsiębiorcy.eu/pkf-alert/>

32. Ojczyk Jolanta (*prawo.pl*)

- <https://www.prawo.pl/biznes/prawo-holdingowe-w-listopadzie-trafi-do-sejmu,504150.html>

33. Mentel-Wyrzychowska Ewelina (*gazetapodatkowa.gofin.pl*)

- <https://gazetapodatkowa.gofin.pl/trwaja-prace-nad-duza-nowelizacja-ksh-2020-89,artykul,204650.html>

34. Maćkowiak Agata (*rp.pl*)

- <https://www.rp.pl/Firma/310279971-Projekt-prawa-holdingowego-dla-spolek-kapitalowych.html>

35. Maćkowiak Agata (*rp.pl*)

Wydarzenia poświęcone reformie Kodeksu spółek handlowych:

1. 11 lutego 2020 roku – konferencja prasowa i wręczenie aktów powołania Członkom Komisji do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego w Ministerstwie Aktywów Państwowych;
2. 5 marca 2020 roku – konferencja DOBRE PRAWO – SILNA GOSPODARKA na Giełdzie Papierów Wartościowych;
3. 25 maja 2020 roku – podpisanie rekomendacji dobrych praktyk notarialnych przez Sekretarza Stanu w Ministerstwie Aktywów Państwowych i Pełnomocnika Rządu do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego nad Spółkami Skarbu Państwa Janusza Kowalskiego;
4. 30 czerwca 2020 roku – debata ekspercka online „Reforma Kodeksu spółek handlowych – unowocześniamy polską gospodarkę”;
5. 26 sierpnia 2020 r. – debata pt. „Planowane zmiany w Kodeksie spółek handlowych” organizowana przez Forum Członków Rad Nadzorczych;
6. 8-10 września 2020 roku – Forum Ekonomiczne 2020 w Karpaczu. Aktywny udział Sekretarza Stanu i Pełnomocnika Rządu do spraw Reformy Nadzoru Właścicielskiego nad Spółkami Skarbu Państwa Janusza Kowalskiego w panelach:
 - „20 lat Kodeksu spółek handlowych: jak przygotować Ksh na kolejne dwie dekady?”;
 - „Przyszłość bezpośrednich inwestycji zagranicznych i wpływ na PKB Polski”;
 - „Polonia partnerem spółek Skarbu Państwa”.
7. 11 września 2020 roku – uczestnictwo w debacie organizowanej przez Polsko-Niemiecką Izbę Handlową w Warszawie;
8. 16 września 2020 r. – debata pt. „Planowane zmiany w Kodeksie spółek handlowych cz. 2” organizowana przez Forum Członków Rad Nadzorczych;

9. 14 września 2020 roku – debata ekspercka online „Reforma Kodeksu spółek handlowych – najważniejsze założenia prawa grup spółek przez pryzmat trwających konsultacji publicznych”;
10. 15 września 2020 roku – Spotkanie z izbami handlowymi i związkami pracodawców, dotyczące zmian w Kodeksie spółek handlowych;
11. 18 września 2020 roku – debata ekspercka online „Reforma Kodeksu spółek handlowych – podsumowanie dotychczasowych efektów konsultacji publicznych”;
12. 1 października 2020 roku – inauguracja „Seminariów dla Biznesu” na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku;
13. 8 października 2020 r. – uczestnictwo w debacie pt. „Rewolucja w Kodeksie spółek handlowych” organizowanej przez Okręgową Izbę Radców Prawnych;
14. 8 października 2020 r. – uczestnictwo w debacie organizowanej przez Polsko-Niemiecką Izbę Handlową w Warszawie;
15. 10 października 2020 r. – Przemówienie przedstawicieli Komisji ds. Reformy Nadzoru Właścicielskiego Ministerstwa Aktywów Państwowych na otwarciu Szkoły Liderów organizowanej przez organizację pozarządową Administracja pod kontrolą;
16. 13 października 2020 r. – Debata pt. „Kodeks Spółek Handlowych – spotkanie z autorami projektu ustawy” organizowana przez Polsko-Francuską Izbę Handlową;
17. 29 października 2020 roku – debata ekspercka online „Ostateczny kształt noweli Ksh – zmiany do projektu wprowadzone w wyniku konsultacji publicznych”.